Kudüs Ziyareti

Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ

Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ

KUDÜS ZİYARETİ

Kırklar Kilisesi
Çabuk Mah. 217 Sağlık Sk.
No: 8, 47100 - MARDİN
Tel: (0482) 212 10 39
Fax: (0482) 212 66 07

1. Basım: Eylül 2006

ISBN: 975-8233-14-9

Fotoğraflar: Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ

Baskı: Anadolu Ofset - İstanbul
Tel: (0212) 567 13 89, 493 07 83
E-mail: anadoluofset@yahoo.com
www.anadoluofset.net

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

ıristiyan âlemi tarafından bir gelenek haline getirilen Kudüs iyareti, kutsal bir görev olarak kabul görmüştür. Aziz atala-ımız bu kutsal görevi büyük bir inançla, uzun bir yolculuğun orluğuna katlanarak, yerine getirmeye gayret göstermektey-iler. Bu güzel geleneğin günümüzde de aksatılmadan devam tmesi sevindiricidir.

Jzun bir süreden beri Mardin Hıristiyan Cemaati'nin bu kutsal örevi yerine getirmekten uzak kaldığı görülmüştür. Saygı-eğer Metropolitimiz Mor Filüksinos Saliba Özmen'in teşvi-iyle 19 kişilik bir grupla bu kutsal vecibeyi büyük bir inanç ve ayretle gerçekleştirdik. Bu ziyaretin anılarının bir hatıra olarak ocuklarımıza kalması, başkalarına iyi örnek teşkil etmesi ve şık tutması amacıyla, grubumuzun bireylerinin de isteği doğ-ultusunda anılarımızı kaleme almış bulunmaktayız.

Kaleme aldığımız bu kitapçık amaca yönelik bir hizmet meşa-esi olacaksa, kendimizi bahtiyar göreceğiz. Kitapçığın masraf-arını sağlayan genç iş adamımız, sevgili ruhani evladımız İsa Çiftçi'ye teşekkürlerimizi ifade ederken, iş hayatında da başarı-ar dileriz. Kitapçığın tashihini yapan öğretmen Deniz Kırıl-naz'a da teşekkür ederiz.

Horiepiskopos Gabriel AKYÜZ
Temmuz 2006, Mardin

Kudüs Ziyaretinin Önemi Nedir?

13. yüzyılda yaşayan ünlü tarihçi, filozof, şair, dilbilimci ve teolog Doğu Mafiryanı Mor Ğriğoriyos Yuhanon Bar-Ebroyo'nun Süryanice ile kaleme aldığı 'İthikun' adlı eserinin dokuzuncu bölümünde Kudüs ziyaretiyle ilgili şu bilgileri vermektedir:

'Kutsal kent Uruşlem/Kudüs'e gitmek konusu hakkında iki ayrı görüş olduğunu görmekteyiz.

Birinci görüş: Bilgeli, eğitim görmüş ve terbiyeli kişilere aittir. Kudüs'e gitmenin dini bir vecibe olmadığını savunurlar.

İkinci görüş: Yüreği temiz ve basit kişilere aittir. Bunlar ise Kudüs'e gitmenin bir dini vecibe olduğunu görmektedirler.

Birinci görüşün sahipleri; tekamüle ulaşmış, münzevi ve ünlü kilise atalarıdır. Bunlar sadece göklerdeki İlk Kilise'de yer alan Kudüs'e gitmeyi arzular ve imrenirler. Allah'ın ruhuna sadece ruhsal olarak secde etmeye ve tapmaya hazırlanırlar. İsa Mesih'ten öğrendikleri gibi; "Allah ruhtur; O'na tapanlar da ruhla ve gerçekle tapmaları gerekir." Baba Allah da bu tür kişileri sever. İncil'de söylediği gibi: "Bir saat gelecek ki, ne bu dağda ne de Kudüs'te Baba'ya tapacaksınız." Yerdeki Kudüs'e gitmelerine engel ise yukarıdaki ayetten kaynaklanmaktadır.

Doğulu münzevi bir rahip, meslektaşına yazdığı mektupta şu konuya değinmektedir: "Kudüs'e gitmek istediğinizi bana bildirmişiniz. Büyük bir yanlışlık yaptığınızı bildirmek istiyorum. Herkes yukarıdaki Kudüs'e gitmeye çaba sarf ederken, nasıl olur da sen yerdeki Kudüs'e gitmeye çaba sarf ediyorsun! Yaptığının bilinçli bir iş olduğunu düşünmüyorum. İsu'den etkilendiğinizi tahmin ediyorum. Lütfen odanda kal ve Kudüs'ün yüreğinin derinliklerinde kalmasını sağla. Bu üsluple hareket edecek olursan, ruhsal düşmanlarını yeneceğini bilmeni isterim. Çünkü Kudüs senin kişiliğindir. Eğer beni dinleyip odanda kalmayı tercih edersen, İsa Mesih'i her saatte şahsında görmüş olursun. Lütfen şehrinin kapılarını kapat, çocuklarını etrafında topla ve İsa Mesih'in önünde zeytin dalları taşıyan Kudüs çocukları gibi nefsinin düşünceleri çerçevesinde Fasah Bayramı'nı kutla ve Uşanno'yu içindeki dünyanda terrennüm ederek bağırsınlar."

İkinci görüş de, birçok rahibin ve sivil müminlerin görüşüdür. Bunlar; İsa Mesih'in mezarından kutsanmak, onun ve öğrencilerinin dolaştıkları kutsal yerleri görmek için büyük bir iştiyakla ve imanla dünyanın değişik yerlerinden toplanmaktadırlar.

Birinci görüşün içsel düşüncelerini idrak etmek, herkes tarafından mümkün olmadığı için ikinci görüşü rahatlıkla uygulayanlara da engel olmak doğru değildir. Çünkü o da gayretle, iyi meziyetlerle ve imanla uygulanmaktadır. Bundan dolayı Kudüs'e gitmek isteyenler aşağıda yazılı olan dokuz kuralı ve kanunu yerine getirmelidirler:

1 - Kudüs'e gitmeyi niyet etmiş olan her kimsenin tövbe etmesi şarttır. Herhangi birinden bilerek veya bilmeyerek haksızlıkla veya zulüm yoluyla gasp ettiği bir şey varsa mutlaka sahibine iade etmelidir. Eğer yanında emanet varsa sahiplerine teslim

melidir. Başkalarına da eğer borçluysa borcunu vermelidir. unları yerine getirdikten sonra yol hazırlığına başlamalıdır.

- Kudüs ziyareti sırasında harcayacağı ve hediye olarak vereeği bütün paraların zulüm, yolsuzluk ve hırsızlıkla elde ettiği aralar olmaması gerekir. Alın teriyle ve el emeğiyle kazandığı aralar olmalıdır. Ya da atalarından miras yoluyla elde ettiği enkul veya gayrımenkullerden oluşmalıdır.

- Ticaret amacıyla Kudüs'e gitmemelidir. Bu amaçla giden ursa ührevi ve ebedi ticaretten yoksun kalacak ve büyük bir ıhsal hüsrana uğrayacaktır.

- Yolda karşılaşacağı yoksul ve fakirleri doyurabilmesi ve ihtiaçlarını giderebilmesi için yanına alacağı harcamalar şahsi tiyacından daha fazla olmalıdır. Bu kişi, ister zengin ister kir olsun, Rab'be güvenmelidir. Çünkü Rab onu asla mahçup rakmaz. Yeter ki kimseyi rahatsız etmesin. Kendisine verinle yetinsin.

- Kudüs'e Elem Haftası'nda gitmelidir ki, Diriliş Bayramı'nı rada kutlasın ve gereken yerleri de gezebilsin.

- Evinden çıkar çıkmaz şu Mezmur'u söylemelidir: "Ey yüce llah, ruhum seni görmek için özlem içindedir". Yayan olarak a da herhangi bir araçla yolculuğa başlarken; "Alah'ın evine idiyoruz, diye bana söylediklerinde çok mutlu oldum" mezurunun hepsini okumalıdır. Mümkün olmasa da mezmurdan ildiği cümleleri okumalıdır. Ayrıca kendi kendine "nereye, imin yanına ve neden Kudüs'e gidiyorum" diye sormalıdır.

- Yolculuk yaptığı süreç içerisinde konuşmasına dikkat etmedir. Ağzından herhangi kötü bir söz çıkmamalıdır. Konuşması,

çok mülayim olmalı ve herkesi hoşgörüyle, güler yüzle karşılamalıdır.

8 - Eğer sağlığı yürümeye elveriyorsa yayan gitsin. Çünkü herhangi bir araca (deve, fil, eşek, at ve katır gibi) binip gitmek çalışkanların işi değildir. Bunları lüks hayat yaşayanlar kullanır.

9 - Elbiseleri basit ve oraya yakışır bir şekilde olmalıdır. Mekana aykırı olan her türlü süslü, gurur verici ve kibirlik simgesi olan elbiseleri giymemelidir.

Bilindiği üzere kilisenin 7 sırrı vardır:

1 - Vaftiz: Diğer gizlere giriş kapısıdır.
2 - Kutsal Murun: Kutsal yağ anlamında olan bu giz, inanlı kişiye Kutsal Ruh'u kazandırır.
3 - Kutsal Kurban: İnanlı kişi, Rab Mesih'in teni ve kanıyla tinsel doyuma ulaşır.
4 - Tövbe ve İtiraf: İnanlı kişideki günahsal hastalıkları iyileştirir.
5 - Kehennüt: Tanrı'nın topluluğunu gütmek, kiliseyi devam ettirmek üzere bazı inanlıların kutsal gizleri tamamlamada, uygulamada yetkili kılınmasıdır.
6 - Evlilik: Kutsal Ruh'un kayrasıyla ve ruhaninin özel dua ve bereketleriyle neslin devamını sağlamak üzere, mümin kadın ve erkeğin kutsal bir şekilde birleşmeleri.
7 - Kandil veya Hastaların Yağı: İnanlı kişinin tensel ve tinsel hastalıklarına şifa verir.

Ayrıca kilisenin sırlarına benzer kilisenin 7 emri de mevcuttur. Bu emirler de şunlardır:

1 - Pazar ve bayram günlerini kutla.
2 - Pazar ve bayram günleri Kutsal Ayine katıl.
3 - En az yılda bir sefer günahlarını itiraf et.
4 - En az yılda bir sefer Fasah Bayramı'nda Kutsal Kurbanı al.
5 - Büyük orucu ile diğer oruçları tut.
6 - Sakıncalı olan günlerde, (...) nikahtan sakın.
7 - Ondalığını ver.

Not: Yukarıda yazılan 3. ve 4. sıradaki emirler, kilisenin önerdiği emirler değildir. Bizzat Yüce Rab Mesih kiliseye teslim etmiştir. Onları ihlal edeni ruhsal ölümle tehdit etmiştir. Kilise ise, onları uygulamakla zaman aşaması belirtmiştir. Yoksa normal olarak her kilise üyesinin 40 günde bir Kutsal Kurban (kıddas) alması şarttır.

Kilisenin sırları ve emirleri dışında halen de kilisece geçerliliğini korumakta olan Allah'ın 10 emri vardır:

1 - Ben senin Tanrı'nım, benden başka Tanrın olmasın.
2 - Kendine put, sembol yapma ve onlara secde etme.
3 - Tanrı'nın ismini boş yere ağzına alma.
4 - Tanrı'nın kutsal gününü kutla.
5 - Annene ve babana saygı göster.
6 - Adam öldürme.
7 - Zina etme.
8 - Hırsızlık yapma.
9 - Yalan yere tanıklık etme.
10 - Komşunun karısına, malına ve hiç bir şeyine göz dikme.

Kudüs'e gitmek, ne kilisenin yedi sırrı arasında yer alır, ne kilisenin yedi emrinden sayılır, ne de Allah'ın 10 emrinden sayılır. Peki o zaman önemi nedir? Tövbe ve itiraf, hem kilisenin en önemli sırlarından biri kabul edilir ve hem de

Mor Markus Manastır'ının avlusunda kafilemiz oturup sohbet ederken...

kilisenin emirleri arasında yer alır. Hastaların Yağı da keza kilisenin sırlarından birisidir. Tövbe ve İtiraf ile Hastaların Yağı aracılığıyla bir insanın iradesiyle veya iradesi dışında, bilerek veya bilmeyerek işlediği günahlardan affedilmesi için mutlaka ve mutlaka Tövbe ve İtiraf sırrına başvurması gerekir. Çünkü onsuz günahların bağışlanması söz konusu olamaz. Tekrar edilen bir sırdır. Bir mümine yapılan Kandil ya da Hastaların Yağı, aynı işlevi yasal olarak görmektedir. O mümin kişinin günahlarını bağışlar, hem de şifa verir. Kudüs'e de İsa Mesih'in doğup büyüdüğü, yaşadığı ve ruhani yönetmenliğini yaptığı yerleri yerinde görmek, yaptığı işleri fikrinde canlandırarak onlarla yaşamak, onlardan kutsanmak ve tövbe etmek amacıyla gidilir. Bundan dolayıdır ki, insanın hayatını yönlendirme konusundan çok duygulandırıcı ve etkiliyeci bir davranıştır. Bu anlayışla bir mümin insanın geri kalan yaşamını her yönüyle daha düzgün, dürüst, günahsız, suçsuz ve lekesiz bir istikamette

Kafilemiz Mor Markus Manastırı'nın avlusunda oturup sohpet ederken

devam ettirmeyi amaç etmeli ve söz vermelidir. Kudüs'e gitmenin, tövbe ve itiraf etmek ve hastaların yağı sırrının uygulamasına benzer olduğunu söyleyebiliriz.

Yukarıda söz ettiğimiz yerleri yerinde görmek, tövbe etmek ve kutsanmak üzere aşağıda isimleri yazılan kişilerle birlikte Mardin'den 12 kişi, İstanbul'dan da 7 kişi, toplam 19 kişiyle birlikte 11.04.2006 tarihinde Salı günü saat 21.30'da İstanbul Atatürk Havalimanı'ndan uçup 23.30 sularında İsrail Tel-Aviv Havalimanı'na indik. Bizleri karşılamak üzere gelen Rahip Antuniyos Lahdo orada bekliyordu. Kudüs'teki Süryani Mor Markus Manastırı'na gece yarısından sonra ancak saat 00.2'ye doğru ulaşabildik. Odalarımıza çekildik ve ertesi gün öğle vaktine kadar istirahat ettik. Grubumuza katılanların isimleri şunlardır:

1 - Mansur DÖNMEZ
2 - Türkan DÖNMEZ
3 - Sabiha UĞURGEL
4 - Corç UĞURGEL
5 - Sevim UĞURGEL
6 - Naim ÖZBERK
7 - Suat ÖZBERK
8 - Ayten SAĞLAMOĞLU
9 - Hori Gabriyel AKYÜZ
10 - Bessi ÇİFTÇİ
11 - Türkan ÇİFTÇİ
12 - İliye ÇİFTÇİ
13 - Zahide NALCI
14 - Feyziye DAYAR
15 - Cibrail DAYAR
16 - Marin KASAR
17 - Ceng UĞURGEL
18 - Meryem UĞURGEL
19 - Cemile AHİCAN

Kafilemiz Mor Markus Manastırı'nın avlusunda Metropolit Mor Severiyos Melke Murat'la birlikte görülmektedir.

udüs'teki Süryani Ortodoks Mor Markus Manastırı:

ziz Mor Markus Kilisesi, Sehyun Dağı'nın kuzeyinde yer alır Elçi Mor Markus evinin bitişiğindedir. İsa Mesih'in elçileri, rayı Hıristiyanlıktaki ilk kilise olarak seçtiler. Bu kilise emli ve tarihi olaylara sahne olmuştur:

İsa Mesih son Fasah Yemeği ve ayak yıkama törenini burada rçekleştirdi.

- İsa Mesih göklere yüceldikten sonra elçiler burada toplanaktaydılar.

Kutsal Ruh öğrencilere bu kilisede inmiştir.

Mor Yakup Süryanice diliyle ilk ayini burada düzenlemiştir

lisenin giriş kapısının sağındaki bir sütun üzerinde 6. yüzdan kalma bir Süryanice kitabeye göre;

ܗܢܐ ܒܝܬܐ ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܘܚܢܢ ܕܐܬܟܢܝ
ܡܪܩܘܣ. ܘܐܬܒܪܝ ܒܥܕܬܐ ܡܢ ܫܠܝ̈ܚܐ ܩܕ̈ܝܫ
ܠ ܫܡܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ ܡܢ ܒܬܪ
ܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܫܡܝܐ.
ܘܐܬܒܢܝ ܬܘܚܕܬ ܡܢ ܒܬܪ ܕܚܪܒܬ ܐܘܪܫܠܡ
ܒܫܢ̈ܝ ܛܝܛܘܣ ܡܠܟܐ ܒܫܢܬ ܠܓ ܡܫܝܚܝܬܐ

rcümesi: "Bu ev, Markus denilen Yuhanna'nın annesi Merm'in evidir. İsa Mesih göklere yüceldikten sonra elçiler afından Allah'ın annesi Meryem adına kilise olarak tahsis

Ahşaptan yapılmış Mor Markus Manastırı'nın Kduş Kudşi'nin görüntüsü...

[illegible]
[illegible]
The Icon of Virgin Mary that painted by St. Luke, the Evangelist found in the Upper Room - St. Mark's Convent / Jerusalem 2001

edilmiştir. Kudüs, Kral Titus tarafından tahrip edildikten sonra M.S. 73 yılında tekrar inşa edildi." Bunu teyit eden başka yabancı kaynaklar da mevcuttur.

5 - Yahuda yerine Matiyas'ı elçiliğe burada seçtiler.

6 - Kudüs'ün ilk Metropoliti olan, Rab'bin kardeşi diye çağrılan Yakup'un önderliğinde M.S. 51 yılında elçilerin ilk kongresi burada yapılmıştır. O günden bu yana Süryani Metropolitler görev yapmaktadırlar. Şimdiki Metropolit; 121. Kudüs Metropoliti Mor Severiyos Melke Murat'tır. Manastırın Kilisesi içinde görülmeye değer eserler mevcuttur. Kutsalların Kutsalı (Ayin Bölümü) ahşaptan yapılmış tarihi değer taşımaktadır. Eşsiz bir değeri bulunan Meyem Ana'nın ikonasıdır. Elçi Luka tarafından deri üzerinde çizilen bu yukno yani ikona, vaftiz kurnası üzerinde asılmıştır. Üzerinde Süryanice iki kelime ܕܟܝܪܐ ܗܘ ܡܒܪܟܬܐ mevcuttur. "Mübarek olan anılıyor" anlamına gelmektedir. Büyük olasılıkla bu iki kelime sonradan yazılmıştır.

Kıyamet Kilisesi'nin giriş kapısının önü

Şimdiki Manastırın ayakta kalan yapısının üst bölümünün Haçlı Seferleriyle Kudüs alındıktan sonraki tarihten itibaren yapıldığı ipuçlarını vermektedir. Alt bölümü ise yeni keşfedilmiş iki büyük odadan oluşmaktadır. Toprak yığını olduğundan iki üç metre toprak temizlenmiş ve binanın orijinal temeli ortaya çıkmıştır. İki oda arasında tünel bulunduğu anlaşılmış, ancak gördüğümüzde henüz açılmamıştı. Çalışmalar devam ediyordu. Odalardan birinin elçilerin eski kilisesi olduğu düşünülmektedir. Her iki odanın orijinal yapısını koruduğu görülmektedir.[1]

İsrail ve Filistin'de ziyaretimiz süresince ziyaret ettiğimiz yerler sırasıyla şunlardır:

12.04.2006 Çarşamba Günü

Rahip Antuniyos Lahdo eşliğinde Kudüs'ün ortasınde yer alan Kıyamet Kilisesi'ni detaylarıyla ziyaret ettik. Kudüs şehri; M.S. 1009 yılında Mısırlı Halife Hakem Fatimi tarafından zapt edilince, Kıyamet Kilisesi tahrip edilmiştir.

İsa Mesih, haçtan indirilirken bu taş üzerinde yıkanmıştır.

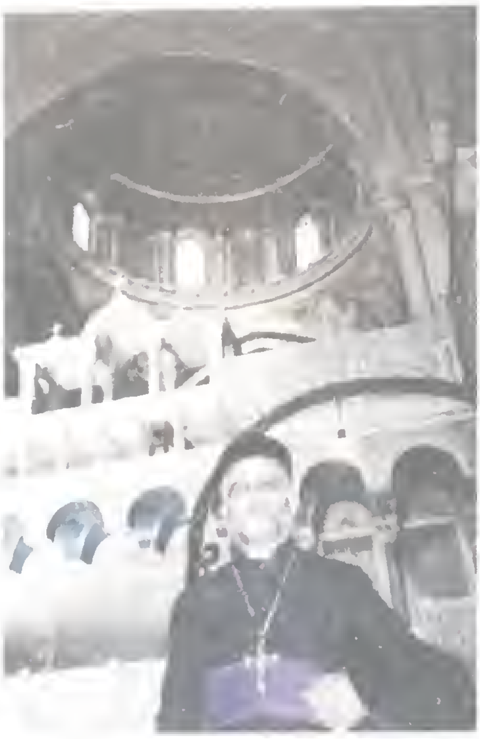
1 - Yıkama Taşı: Kilisenin giriş kapısındadır. Üzerinde İsa Mesih'in cesedi yıkanmış iki metre uzunluğunda bir taş bulunmaktadır. İlk ziyaretimiz burdan başladı.

2 - Mezar: Yıkama Taşı'nın batısında İsa Mesih'in mezarı bulunmaktadır. Mezarın içine girdik, kutsandık.

[1] Mor Markus Manastırı anlatan Süryanice, Arapça, İbranice ve İngilizce broşür, Metropolit Behnam Cecevi.

İsa Mesih'in mezarının iç mekanı

Nısf Dünya Kilisesi'nin iç görüntüsü

3 - Süryani Kilisesi: Mezarın hemen arkasında Süryani Kilisesi'ni ziyaret ettik. Kilisenin alanı çok dar olup, çok kötü bir vaziyettedir. Onarılmasına izin verilmiyor. Kilisenin en arka köşesinde kayadan oyulmuş Yusuf ve Nikodimus'un mezarı bulunmaktadır. İsa Mesih'in gerçek mezarının bu mezar olduğu sanılmaktadır.

4 - Nısf Dünye / Dünya Ortası Kilisesi: Çok yüksek ve büyük bir kilisedir. Kıyamet Kilisesi'nin dahilindedir.

5 - İsa Mesih'in Hapsedildiği Yer

6 - İşkence Sütunu: İsa Mesih'e işkence ettikleri sırada orada bulunan bir sütuna bağladıkları söylenmektedir.

Golgota'dan bir görüntü

7 - Haç Mağarası: İsa Mesih'in haçı Helani aracılığıyla ortaya çıkartıldığı mekan yer altındadır. İçinde Ermeni Kilisesi vardır.

8 - Adem ve Havva Mezarı: Golgota'nın tam altındadır.

9 - Golgota: İsa Mesih'in Haç'a gerildiği yere Golgota denilmektedir.

Kıyamet Kilisesi; Urfa doğumlu ve Süryani kökenli olan Kustantinos'un annesi Kraliçe Helani tarafından inşa edildi. Birçok kez tah-

İsa Mesih, bu sütuna bağlanarak işkence edilmiştir.

İsa Mesih'in üzerinde çarmıha gerilmiş haçtan bir parça, özel bir yerde ve bir camda bulunmaktadır.

rip edildi. Resmi olarak Kilise, beş cemaat tarafından kullanılmaktadır

1 - Rum Ortodokslar; en büyük bölüm onlara aittir. Onların rahipleri tarafından korunmaktadır. İsa Mesih'in gerçek haçından bir parçası onların elinde bulunmaktadır. Daha önceki ziyaretimde onu görme şansım doğmuştu. Kimseye göstermemektedirler. Kiliseyi koruyan rahiplerin özel bürosunda korunmaktadır.

2 - Latinler; Haçlı Seferleri döneminde kilisenin büyük bir bölümünü zapt ettikleri zannedilmektedir.

3 - Ermeniler; Ortaya çıkarılan İsa Mesih'in Haçı'nın yeri Ermenilerin Kilisesi dahilindedir. Büyük bir kiliseleri vardır.

Zeytin Dağı'ndan Kudüs'e yönelik - kafile üyeleriyle - bir görüntü

- **Süryaniler;** Kıyamet Kilisesi'nin küçücük bir köşesinde bir iliseleri mevcuttur.

- **Kıptiler;** İsa Mesih'in mezarı arkasında tahtadan yapılmış adece bir ayin bölümleri vardır. Kıptilere ait 'Kıyamet Kilise- i'nin hemen arkasında Helani Kilisesi adında başka bir kili- eleri daha vardır. Habeşlilerin de Kıyamet Kilisesi'nin biti- iğinde bir tane kiliseleri vardır.

3.04.2006 Perşembe Günü

sa Mesih'in göklere yüceldiği yere yani Tur Zayte Dağı'nın oruğuna arabayla çıktık ve daha sonra ta Kıyamet Kilisesi'ne adar yürüyerek geldik. Bu arada ziyaret ettiğimiz yerler şun- ardır:

- **Damha / Gözyaşı Kilisesi:** Tur Zayte Dağı'nın doruğundan lik bir yokuştan yürüyerek indik ve Damha / Gözyaşı Kilisesi- e ulaştık. İsa Mesih, bulunduğu kiliseden Kudüs'ün başına gelecekleri bildiğinden dolayı ağladı. Mesih iki kez ağladı, biri- i Kudüs için diğeri de Loozor için ağladı. Bundan dolayı kilise- ye de Gözyaşı Kilisesi denilmek- tedir. Bu konuyla ilgili İncil'de şu ibareye yer verilmiştir:

Jerusalem, Jerusalem, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluisti. *(Mt 23,37)*

Damha Kilisesi'nin içi, kafile üyeleri

"İsa kudüs'e yaklaşıp kenti görünce orası için ağladı. Keşke bugün sen de esenliğe giden yolu bilseydin, ama bu şimdi senin gözlerinden gizlenmiştir. Senin için öyle günler gelecek ki, düşmanların seni setlerle çevirecek, kuşatıp her yandan sıkıştıracaklar. Seni ve sende oturan çocuklarını yere çalacak, sende taş üstünde taş bırakmayacaklar. Çünkü Tanrı'nın senin yardımına geldiği zaman farketmedin" (Luka 19: 41).

Nitekim İsa Mesih'in söyledikleri fiilen Kudüs'ün başına gelmiştir. Mesih'in göklere yücelişinden 70 yıl sonra Roma İmparatoru Titus Kudüs'ü yaktı ve tahrip etti. İsa Mesih'in vermiş olduğu tavuk örneğine uygun olarak sunak üzerinde, kanatları altında civcivlerini toplayan bir tavuk resmi tasvir ettiler: **"Ey Kudüs! Peygamberleri öldüren, kendisine gönderilenleri taşlayan Kudüs! Bir tavuk, civcivlerini, kanatları altına nasıl topluyorsa, ben de kaç kez çocuklarınızı toplamak istedim ama siz istemediniz"** (Luka 13: 34).

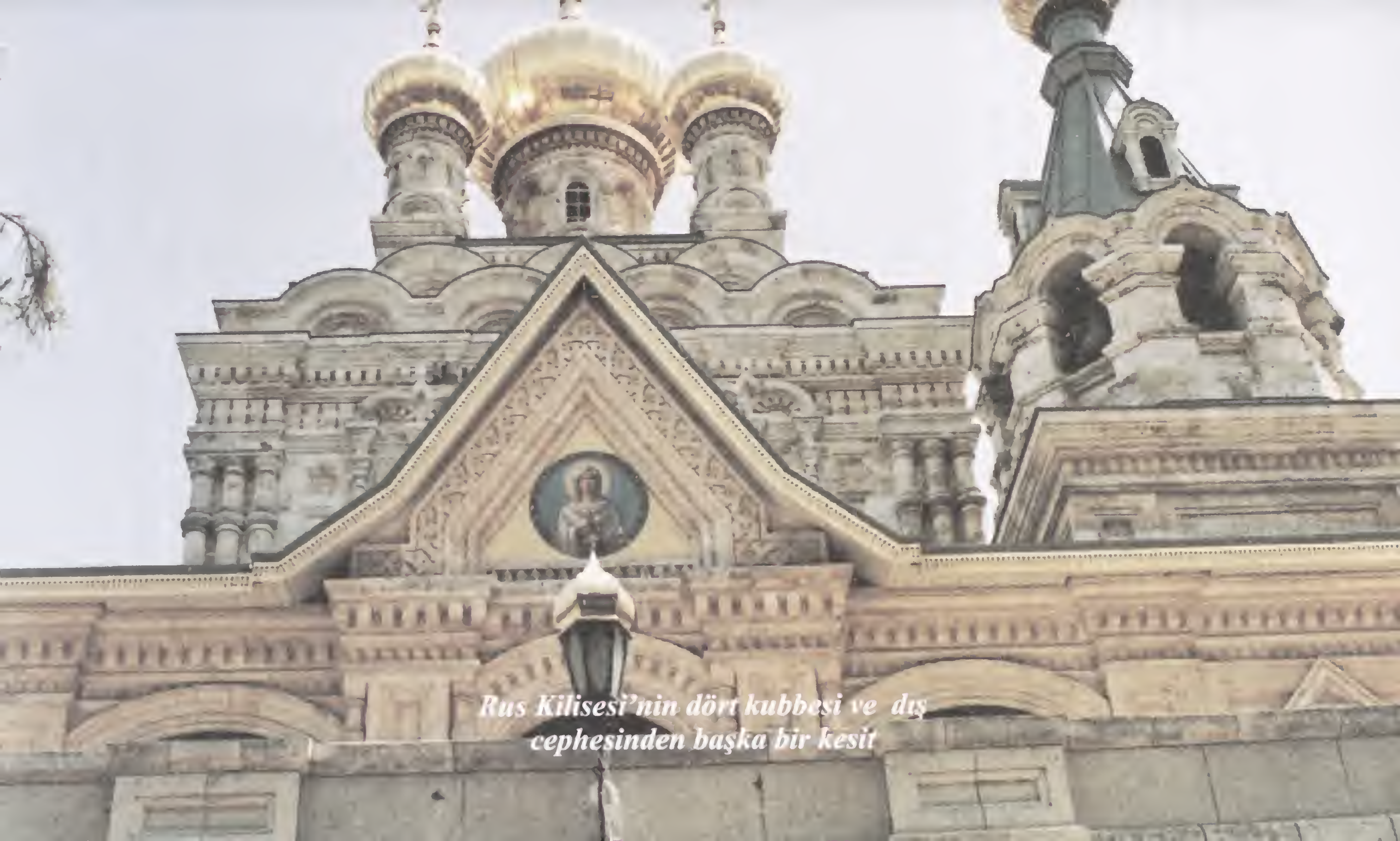
2 - Rus Kilisesi: Muhteşem bir kilisedir. Altın kaplamalı dört tane kubbesi vardır.

Rus Kilisesi'nin içinden bir kesit

Rus Kilisesi'nin dış cephesi

Rus Kilisesi'nin dört kubbesi ve dış cephesinden başka bir kesit

3 - Cismaniye Kilisesi: İsa Mesih tutuklanmadan önce Cismaniye bahçesine öğrencilerle birlikte girdi ve orada bir kayalık üzerinde uzanıp dua etti. İncil'de geçtiği gibi: **"İsa, öğrencilerine, ben şuraya gidip dua edeceğim, siz burada oturun, Petrus ile Zebdey'in iki oğlunu yanına aldı. Kederlenmeye ve ağır bir sıkıntı duymaya başlamıştı. Onlara, yüreğim ölüm derecesinde kederli, burada kalın benimle birlikte uyanık durun dedi. Biraz ilerledi ve yüzüstü dua etmeye başladı... Öğrencilerin yanına döndüğünde onları uyumuş buldu. Petrus'a, demek ki benimle birlikte bir saat uyanık kalamadınız. Uyanık durup dua edin ki, ayartılmayasınız."** İsa bu uygulamayı üç kez tekrarladıktan sonra Yahudiler onu tutukladılar. Bu Kiliseyi görme şansımız olmadı. Çünkü saat 12.00'de girmek istediğimizde görevli kapıyı yüzümüze kapattı. Israr etmemize rağmen açmadı.

Sitne Meryem Ana Kilisesi'nin tavanı kesme taşlarla örülmüştür

4 - Sitne Meryem Ana Kilisesi veya Mağara Kilisesi: Kedrun Vadisi'nde bulunmaktadır. Meryem Ana burada vefat etmiştir. Kırk merdivenle aşağıya doğru inilmektedir. Eski bir kilisedir. Yine beş cemaat arasında paylaşılmaktadır.

Sitne Meryem Ana mezarı Mağara Kilisesi'nin içinde görülmekte...

5 - Mor Stefanos Kilisesi: Sitna Meryem Kilisesi'nin hemen üstünde bulunmaktadır. Kapalı olduğundan göremedik. Oradan yürüyerek Ku-

[K]üs'ün El-Esved kapısından girip Tarik-el Elem / Elem Yolu'nda [y]ürüdük. Yolun başında hatıra fotoğrafı çektirdik.

[6] - **Pilatus Sarayı:** Mesih'i tutukladıktan sonra ilk önce onu o [y]ılın başkahini olan Hanon'a ve sabah erkenden Pilatus'un Sa[r]ayı'na götürmüşler. İfadesini aldıktan sonra alay etmeye başla[m]ışlar ve kraldır diye başına dikenden yapılmış bir taç koymuş[l]ar. Öğle vaktine rast geldiğimizden dolayı bu yer kapalıydı, [i]çini göremeden geçtik. Sadece dış cephesini görebildik.

[7] - **Celed Kilisesi:** İsa Mesih'e işkence ettikleri yere Celed [K]ilisesi denilmektedir. Celed; Arapça bir sözcük olup dövme [a]nlamına gelmektedir.

[8] - **Hikm Bilmevt Kilisesi:** Mesih'i burada ölüme hükmettikten [s]onra haçını taşıtarak Golgota'ya götürüp çarmıha gerdirdiler. [M]esih yolda yedi kez mola verdi.

[9] - **Derb El-Elem / Elem Yolu:** Mesih'in haçı taşırken yürüdü[ğ]ü yola 'Elem Yolu' denilmektedir. Her durakta bir levha yazılı[d]ır. Makdesilerin bu yolda yürümeleri gerekmektedir. Bizler de [b]u yolda İsa Mesih'in kendi haçını omzuna taşıdığını gözönün[d]e bulundurarak Elem [Y]olu'nda yürüdük ve [M]esih'in durakladığı her [y]erde bizler de durakla[y]arak mola verdik. Du[r]aklamanın birinde Me[s]ih'in eliyle bastığı bir [t]aşta halen parmak izleri [g]örülmektedir. O gün [E]lem Yolu'nda binlerce [z]iyaretçi olduğu için bü-

Derb-el-Tarik / Elem'in başlangıcı, kafile üyeleri

yük bir izdiham vardı. Kıptiler'in Kilisesi'ne, yani Helani Kilisesi'ne kadar yürüdük.

10 - Helani Kilisesi: Kıptiler'in Kilisesidir. Kıyamet Kilisesi'nin arkasındadır. Kilisenin içinde 40-50 metre civarı derinlikte kayadan oyulmuş küçük bir gölet mevcuttur. Halen de kayalardan su damlacıkları akmaktadır ve 2-3 metre civarında su birikmiştir. Söylentiye göre Helani, Kıyamet Kilisesi'ni inşa ederken bu yerden su çekip kiliseyi inşa ediyordu. Görülmeye değer bir yerdir.

14.04.2006 Cuma Günü (Cum'at el-Arbin)

1 - Mehd Kilisesi: Ayinden sonra Beytlehem'e gittik. Kendo'larda alış veriş yaptıktan sonra İsa Mesih'in doğduğu mağaraya gittik. Bu Kiliseye 'Mehd Kilisesi' denilmektedir. Kraliçe Helani tarafından inşa edilmiştir. Muhteşem bir kilisedir. İçinde mozaikler vardır. Bir mozaik üzerinde Süryanice bir kitabe görülmüştür. Adı geçen kilise beş cemaat tarafından kullanılmaktadır. Yıldızın durduğu yeri ziyaret ettikten hemen sonra Mesih'in doğduğu yere indik. Yani hayvan yemliğine. Oranın mağara olduğu gayet bellidir. Mehd Kilisesi'nin ziyaretini bitirdikten sonra, Kilisenin bitişiğinde bulunan bir mekan vardır. Herodes tarafından İsa Mesih için katledilen çocukların kafatasları içinde bulunmaktadır. Öğle vakti olduğundan dolayı kapalı idi.

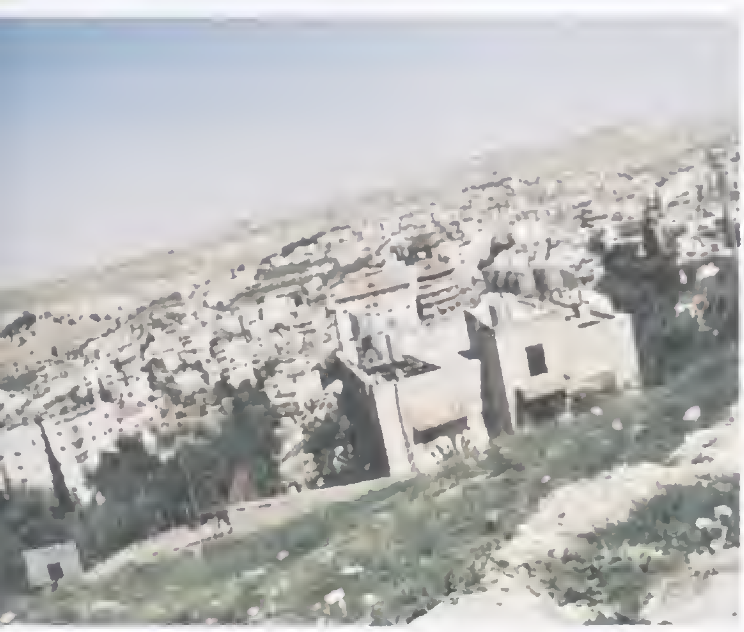
Mehd Kilisesi'nin içindeki mozaikler ve Süryanice bir kitabe, sağ pencerenin solunda görülmektedir.

2 - **Helip Kilisesi:** Meryem Ana, adı geçen kilisede İsa Mesih'i emzirdi. Kayadan oyulmuş bir kilisedir. Kaya da Tanrı'nın inayetiyle süt şekline dönüşmüştür. Çocuk getirmeyen kadınların, bu kayadaki tozu bereket amacıyla imanla bir bardak su karışımında içerler. Bu tozu imanla kullanan bin (1000) kişiden üçyüzü (300) cevap aldılar. İstekleri yerine gelen bu kadınların, dünyaya getirdikleri çocukların fotoğrafları ve gönderdikleri teşekkür mektupları kilisenin bir odasında sergilenmektedir. Bizler de, çocuk getirmeyen kadınlara verilmek üzere birer numune aldık. Kilise Latinler'in kullanımındadır.

Helip Kilisesi'nin dış cephesi

3 - **Ruat / Çobanlar Kilisesi:** İsa Mesih doğduğu sırada çobanlar kendi sürülerini bu kilisenin içinde ve yakınında yer alan başka bir mağara kilisesinde barındırmaktaydılar. İncil'de söylediği gibi: **"Göklerde bir grup melek görünüp şu ilahiyi terennüm ediyorlardı: En yücelerde övgüler olsun, yer yüzünde barış, huzur ve güven olsun."** Meleklerden birisi çobanların yanına inip şu müjdeyi iletti: **"Sizlere bir kurtarıcı doğduğunu müjdeliyorum, gidin onu hayvan**

Beytlehem'den genel bir görüntü

Ruat Çobanlar Kilisesi'nin önündeyiz.

Ruat/Çobanlar Kilisesine yakın mağaradaki koyun sürüsünün temsili

yemliğinde bulacaksınız." Onlar da yanlarına aldıkları hediyelerle birlikte gittiler, İsa Mesih'i buldular ve ona secde ettiler. Bizler de onları örnek alarak 'Tışbuhto'yu hep birlikte seslendirdik. Mağaralar kayadan oyulmuştur. Birisinin içinde koyun ve keçi derisinden canlandırılan bir sürü bulunmaktadır. Latinlerin kullanımında olan bu kilise, konumu ve yer yapısı açısından görülmeye değer bir eserdir.

15.04.2006 Cumartesi Günü

Akşam Duası: Saat 15.00'te Metropolit, ruhaniler ve tüm cemaatle birlikte büyük haçlar, zeytin ağacından büyük bir dalı ve hurma dalları taşıyarak resmi bir yürüyüşle iki kavasın eşliğinde çarşıdan geçerek Kıyamet Kilisesi'ne gittik. Kıyamet Kilisesi'ndeki Süryani Kilisesi'nde Uşanno Bayramı'nın akşam duasını kıldık. Zeytinleri kutsadık, yine aynı şekilde Manastıra geri döndük.

16.04.2006 Pazar Günü. Uşanno Bayramı

Uşanno Bayramı Ayini ve Töreni: Sabah saat 08'de yine resm olarak tüm cemaatle birlikte Kıyamet Kilisesi'ne gittik. Duay ve ayine Amerika Metropoliti Mor Kurilos Efrem Kerim d cemaatiyle birlikte bizlere eşlik ettiler. Oradaki Süryani Kilise si'nde Kutsal Ayini kendisi sundu. Süryanice ve Arapça'yla gü zel bir vaaz verdi. Saat 12.30'da ayin bittikten sonra İsa Me sih'in mezarı etrafında üç tur tören yapıldı, İncil okundu ve Ha kutsaması / yücelmesi yapıldı. Bir tur tören de, İsa Mesih üze rinde yıkandığı taşın etrafında yapıldı. İncil okundu ve orda d aynı şekilde Haç kutsanması ve yüceltilmesi yapıldı.

Saat 14.00 civarında yine resmi olarak bütün cemaatle birlikte Kudüs ve Beytlehem bandosu eşliğinde, Mor Markus Manastırı'na görkemli bir yürüyüşle geri döndük. Mor Markus Manastırı'nda bir saate yakın cemaatin onuruna bando çalındı. Herkes mutluydu ve Manastır ziyaretçilerle dolmuştu. Özellikle Kıyamet Kilisesi'nde büyük bir izdiham vardı.

Uşanno Bayramı'nda, İsa Mesih'i mezarı etrafında, tören sırasında.

Uşanno Bayramı'nda, İsa Mesih'in mezarı etrafında dolanırken...

Uşanno Bayramı'nda, İsa Mesih'in mezarı etrafında tören yaparken...

Beytlehem ve Kudüs Süryani Bandosu Kıyamet Kilisesi dönüşü sırasında Mor Markus Manastırı'nın avlusunda çalmaya devam ediyorlar...

Beytlehem ve Kudüs Süryani Bandosu Mor Markus Manastırı'nın avlusunda...

17.04.2006 Pazartesi Günü / Elem haftasının ilk günü

İki günlük bir otobüs kiraladık. Birinci gün Celile bölgesini ziyaret ettik. İkinci günde de Ürdün Irmağı ve Eriha'yı gezdik. Celile bölgesi, İsrail'in en güzel bölgesidir. Kudüs'ten 200 km. uzaktadır. Adı geçen bölgenin düz arazilerinde her türlü meyve, sebze ve değişik ürünler yetişmektedir. Iraktan getirilen hurma ağaçları çok ün yapmıştır.

1 - Tur-Tabur / Tecelli Dağı: İlk uğradığımız yer TurTabur / Tecelli Dağı'dır. Otobüsün oraya çıkma imkanı olmadığından küçük araçlarla, taksi ve minübüslerle 4 km. kadar tırmanarak dağın doruğuna ulaştık. Dağ, eteğinden doruğuna kadar yemyeşil. Dağda iki kilise bulunmaktadır. Birisi Latinlere ait, diğeri de Rumlara aittir. Latinlerin bayramı olmasından ve öğle vaktine de denk gelmesinden dolayı görme şansımız olmadı. Rumların kilisesine başka bir yolla geri dönerek git-

Tur-Cebel-Tabur'daki Rum Kilisesi'nin dış cephesi

Tur-Cebel-Tabur'a çıkmak için sırayı bekleyenlerden bir kesit

Cebel Tabur'daki Rum Kilisesi'nin iç görüntüsü

tik, muhteşem bir kilisedir. Grup halinde fotoğraflar çektik. Bu dağa, İsa Mesih kendi öğrencilerinden Petrus, Yuhanna ve Yakub yanına alıp çıkmıştı ve o sırada Peygamber Musa ve İli onunla birlikte göründü. Öğrenciler Mesih'e: **"En iyisi bur kalıp üç çadır yapalım"** dediler... detaylar İncil'dedir.

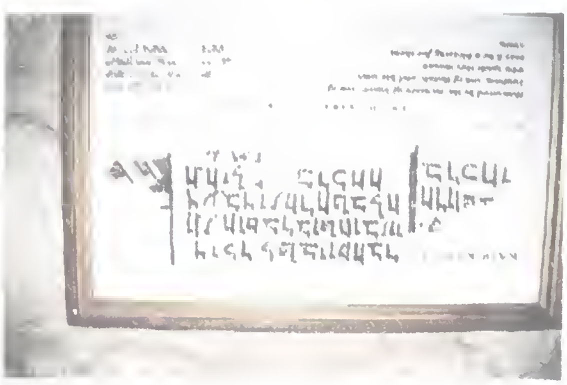

Tur-Cebel-Tabur'daki Rum Kilisesi'nin çıkış kapısındayız

Meryem Ana Müjde Kilisesi

Teberiye gölünün sahilindeki yol güzergahından bir kesit

Kana şehrindeki kilisede mozaikten işlenmiş Aramice kitabe

2 - Nasıra Kenti: Cebel Tabur'd
Nasıra'ya giderken yolumuz üzeri
de Nain şehrini uzaktan gördük. İ
Mesih bu kentte dul bir kadının oğl
nu diriltmişti. Nasıra'ya ulaştık. N
sıra; İsa Mesih'in içinde büyüdü
şehirdir. Melek Cebrail Merye
Ana'yı bu kentte müjdeledi. Latinl
bu mekan üzerinde dünyada en b
yük ve en güzel kiliseyi inşa ettil
Kubbeli, iki katlı çok yüksek bir k
lisedir. Dış görünüşü büyüleyicid
Zaman darlığından Yusuf'un mara
gozhanesini görmeden Rumlar
kilisesine gittik. Kilisenin için
menba vardır. Meryem Ana' nın b
sudan testisini doldurduğu kab
edilir. Herkes bereket olarak bu sudan içmiş ve beraberinde getirmiştir.

İsa Mesih'in Kana şehrinde suyu şaraba çevirdiği taşın görüntüs

3 - Kana Şehri: Mesih Kana şehrinde düğüne davet edilmiş ve burada ruhani yönetmenliğine başlarken ilk yaptığı mucize de suyu şaraba çevirmiştir. Yahudilerin kullandıkları ecenin / Agone leğenlerin dört tanesi bu kilisede mevcuttur. Birinin Rusya'ya birinin de İstanbul'a götürüldüğünü ordaki rahibeden öğrendik. Oranın şarabından hediyelik olarak aldıktan sonra Teberiye'ye doğru ilerledik.

4 - Tetvibat / Mutluluklar Kilisesi: Teberiye Gölü'nün üzerinde bir tepenin başında inşa edilmiştir. İsa Mesih burada öğrencilerine sekiz mutlu nutku vermiştir. Bunlar İncil'de şöyle yazılıdır:

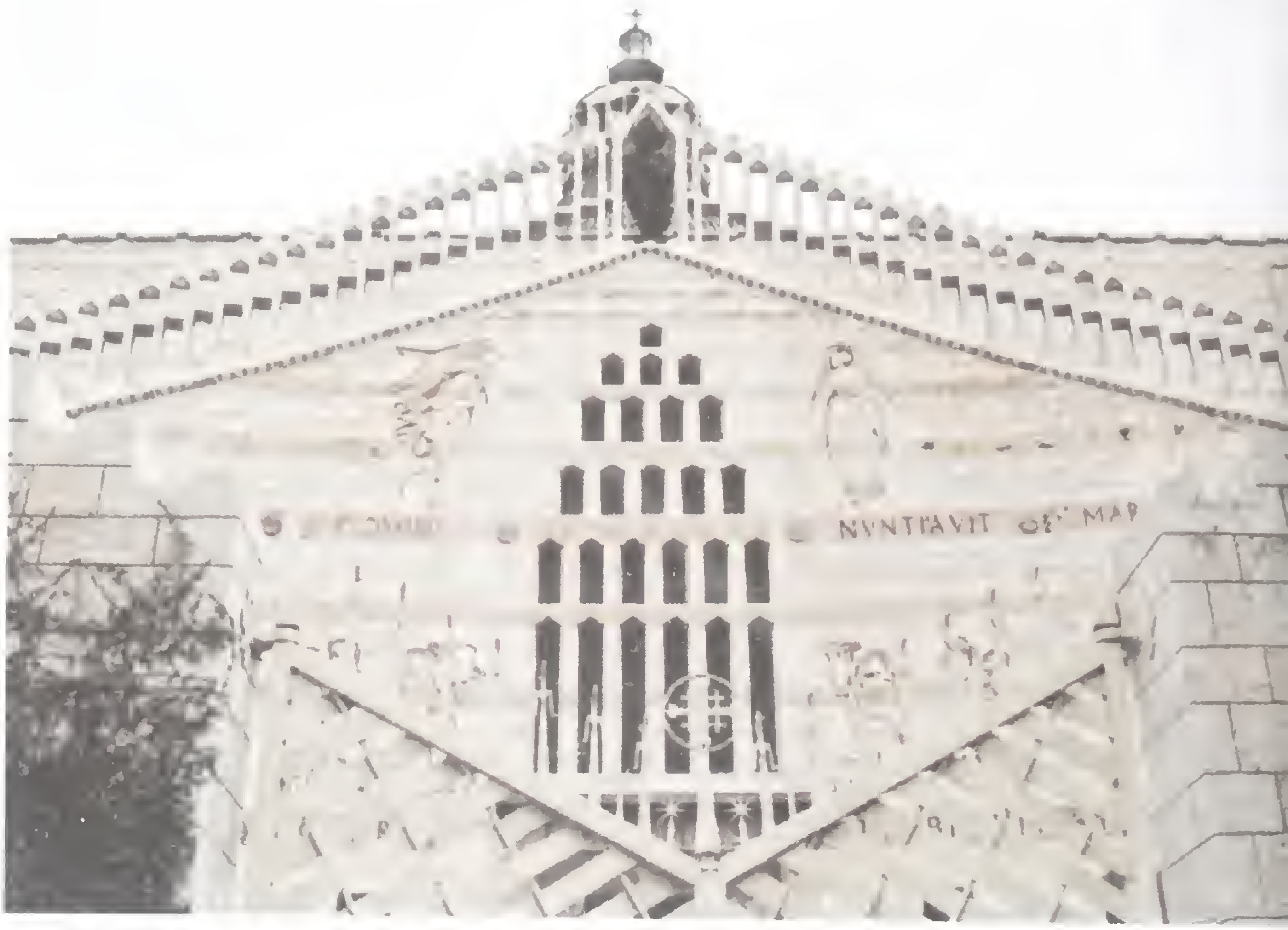

Tetvibat / Mutluluklar Kilisesi

1 - "Ne mutlu ruhta yoksul olanlara! Göklerin Egemenliği onlarındır.
2 - Ne mutlu yaslı olanlara! Onlar teselli edilecektir.
3 - Ne mutlu yumuşak huylu olanlara! Onlar yer yüzünü miras alacaklar.
4 - Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara! Onlar doyurulacaklar.
5 - Ne mutlu merhametli olanlara! Onlar merhamet bulacaklar.
6 - Ne mutlu yüreği temiz olanlara! Onlar Tanrı'yı görecekler.
7 - Ne mutlu barışı sağlayanlara! Onlara Tanrı oğulları denecek.
8 - Ne mutlu doğruluk uğruna zulüm görenlere! Göklerin egemenliği onlarındır."

Kilise, mimarisi ve fiziki konumu açısından gördüğümüz en güzel kiliselerdendir. Latinlerin kullanımındadır. İnsan ister ki bu mekanda bir gün boyunca kalıp otursun, dinlesin ve güzel manzarayı seyretsin.

5 - Beş Ekmek ve İki Balık Kilisesi: Burada İsa Mesih, çocuk ve kadın hariç 5000 kişiyi beş ekmek ve iki balıkla doyurdu. Kilise saat 17:00'den sonra ziyarete kapandığından dolayı içini göremedik.

Meryam Ana'nın Müjde Kilisesi'nden bir kesit

6 - Petrus veya Balık Kilisesi: "İsa Mesih ölülerden dirildikte sonra Teberiye göleti üzerinde yürürken kendi öğrencilerin göründü. **"Yiyeceğiniz bir şey var mı çocuklar"** diye sor muştur. **Karaya geldiklerinde, hiç kimsenin ateş yakmadığı balık tutmadığı ve ızgara yapmadığı halde, hazırlanmı ızgara balığı ve bal bulmuşlar ve hep birlikte yemişler.** İsa Mesih'in onlarla yemek yemesinin sebebi; hayal veya ruh olmadığını, bizzat haça gerilenin kendisi olduğunu kanıtlamak içindir. Çünkü ruh veya hayal olanın yeme imkanı yoktur. O balığa da artık 'Petrus Balığı' adı verilmiştir. Balık da sadece bu gölette bulunur. Başka yerde satılması devletçe yasaklanmıştır. Akşam olmasından dolayı bu kiliseyi de görmeden ger döndük. Yahudilerin Fasah Bayramı olmasından dolayı herkes pikniğe çıkmıştı, sahil güzergahı arabalarla ve insanlarla tıklım tıklım olduğu için bir saat süreyle trafiğe takıldık. Fasah

Ürdün Irmağı'na ulaşmak için 1 km. yürümek zorundayız. Çünkü askeri alandır.

Ürdün Nehri'nin bitişiğinde kalan bir kilise ve Ürdün sınırları içerisinde bir Ürdün askeri görülmektedir.

Ürdün Irmağı'nda haçın kutsama töreni

Ürdün Irmağı'nda haçın kutsama törenini yaparken...

Ürdün Irmağı

Bayramı bir hafta boyunca devam ediyor. Bu bayramda Yahudilerde mayalı ekmek yemek yasaktır.

18.04.2006 Salı Günü

1 - Ürdün Irmağı: İsa Mesih 30 yaşını doldurunca Ürdün Irmağı'nda vaftiz oldu, Filistin ve Ürdün hududundadır. Askeri bölgede olduğu için yılda iki sefer, Vaftiz Bayramı'nda ve Diriliş Bayramı'nda açılmaktadır. Mor Markus Manastırı'nda bulunan

Eriha'daki Süryani Manastırı'nın avlusunda istirahat ederken

bütün ziyaretçiler Salı günü sa 8'de Metropolit Mor Severiy Melke Murad ile birlikte Ürd Irmağı'na hareket ettik. Ürd Irmağı'na ilk olarak Süryani C maati ulaştı. Haç töreni dua okunduktan sonra haç yücelm kutsaması yapıldı, uzun bir ip suya üç kez metropolit tarafı dan atıldı ve haçı her sefer geri çektiğinde haçla birlikte gelen s damlacıklarıyla halkı kutsuyordu. Tören bitiminde diğ kiliselere bağlı cemaatler de toplanmaya başladılar. Çok kal balıktı. Hatıra fotoğrafı çektik. Daha sonra 1 km. kadar yürüy rek geri döndük. Güzergah yine olduğu gibi ziyaretçilerle dol taşmıştı. Çok güzel bir gündü. 200 otobüsün geleceğini bizle söylediler.

2 - Süryani Manastırı: Metropolitle birlikte Eriha'daki Süryani Manastırı'nı ziyaret ettik. Manastır bahçeli bir evdir. Bir hayırsever, kiliseye hediye etmiştir. Önümüzdeki yıllarda bahçenin içinde bir kilise inşa edilmesi düşünülüyor, güzel bir bahçesi vardır. İçinde değişik meyveler vardır.

Eriha'daki Süryani Manastırı'nın avlusunda sohbet ederken soldan sağa;
1 - Hindistanlı bir Süryani Papaz
2 - Mor Severiyos Melke Murad, Kudüs Metropoliti
3 - Horiepiskopos Gabriel Akyüz, Mard
4 - Hindistanlı papazın oğlu
5 - Rahip Abdullahat, Hollanda

3 - Zakay Ağacı: İsa Mesih ile Zakay konusu İncil'de şu şekilde yer almaktadır: *"İsa Eriha'ya*

Gümrükçü Zakay'ın ağacı Kültür Bakanlığı tarafından koruma altına alınmıştır.

girmiş kentin içinden geçiyordu. Orada vergi görevlileri başı olan Zakay adında zengin bir adam vardı. İsa'nın k olduğunu görmek istiyor, ama boyu kısa olduğu i kalabalıktan ötürü göremiyordu. İsa'yı görebilmek için iler koşup bir yabani incir ağacına tırmandı. Çünkü İsa orad geçecekt. İsa oraya varınca yukarı bakıp ona, "Zakay, çab aşağı in!" dedi. "Bugün senin evinde kalmam gerek.

"Zakay hızla aşağı indi ve sevinç içinde İsa'yı evine buyur e Bunu görenlerin hepsi söylenmeye başladı: "Gidip günahk birine konuk oldu!" dediler.

Zakay ayağa kalkıp Rab'be şöyle dedi: "Rab, işte malımın ya sını yoksullara veriyorum. Bir kimseden haksızlıkla bir ş aldımsa, dört katını geri vereceğim."

İsa dedi ki, "Bu ev bugün kurtuluşa kavuştu. Çünkü bu adam İbrahim'in oğludur. Nitekim İnsanoğlu, kaybolmuş olanı aray kurtarmak için geldi" (Luka 19:1).

Bu ağacın etrafı demir çubuklarla çevrilmiş ve Filistin Kül Bakanlığı tarafından korunmaktadır.

Deneme Dağı'nın görüntüsü ve Yunanlılara ait kayadan oyulmuş bir manastır, dağın ortasında görülmekte...

4 - Deneme / Tecrü Dağı: İsa Mesih, Şeyt tarafından bu dağda d nendi. Deneme konus nu İncil'den olduğu g aktarıyoruz:

"Bundan sonra İsa, lis'in denemelerind geçmek üzere Ruh rafından çöle götürüld

Deneme Dağı'nın görüntüsü

Kırk gün kırk gece oruç tuttuktan sonra acıktı. O zaman Ayartıcı O'na gelip, "Tanı'nın Oğluysan, söyle de şu taşlar ekmek olsun"dedi. İsa ona şu karşılığı verdi: "Kutsal yazılarda, "İnsan yalnız ekmekle değil, Tanrı'nın ağzından çıkan her sözle yaşar" diye yazılmıştır."

onra İblis O'nu kutsal ente götürdü. Tapınaın tepesine çıkarıp dedi i, "Tanrı'nın oğluysan, endini buradan aşağıa at. Çünkü şöyle yazılıştır:

Tanrı, senin için meleklerine buyruk verecek. yağın bir taşa çarpmaın diye seni elleri üzeinde taşıyacaklar."

sa, İblis'e şu karşılığı erdi: "Tanrın olan Rab'i sınama diye yazılmışr."

blis, aynı şekilde İsa'yı üksek bir dağa çıkarıp 'na tüm görkemleriyle

Deneme Dağı'ndan bir görüntü

dünyanın bütün ülkelerini gösterdi. "Yere kapanıp bana tapa san, bütün bunları sana vereceğim dedi."

İsa ona şöyle karşılık verdi: "Çekil git, Şeytan! "Tanrın ol Rab'be tap, yalnız O'na kulluk et diye yazılmıştır."

Bunun üzerine İblis, İsa'yı bırakıp gitti. Melekler de gelip İsa' hizmet ettiler" (Matta 4:1-12).

5 - Ölü Deniz: İçinde herhangi bir canlı yaşamamaktadır. Den zin suyu yağlı olup ondan kibrit kokusu gelmekte, cilt için değ şik kremler üretilmektedir. Allah, Sadum ve Amura'yı ateş kibritle yakarken, deniz suyunun da etkilendiği ve bu hale ge diği söyleniyor. Dünyada benzeri yoktur.

6 - Eriha Şehri: Eriha tam 350 metre deniz seviyesinin altınd dır. Dünyada bu seviyedeki tek yer olarak bilinmektedir. Eriha' nın konumu Tevrat'ta geçmektedir. Kudüs gibi bir surla çevrilmekteydi. İsrailoğulları onu kuşatırken, Rab onlara dedi ki; "surun etrafında 7 kez ilahiler söyleyerek dolanın, sur kendiliğinden yıkılacaktır." Aynısını yaptılar.

Rulo şeklinde olan Tevrat'ı bazı kitapları bu testilerin içinde bulunmuştur. Kendo'ların dükkanındadı

7 - Kumran: Kumran'ı uzaktan gördük. Kumran'da Bedevi çobanlar aracılığıyla dünyanın en eski kitapları testiler içinde bulunmuştur. Rulo şeklinde olan kitapların ne olduklarını ve değerini bilmeyen çobanlar, onları Kudüs'e

Masarte kökenli olan ve Abdo Şahin'in torunu Halil İskender Şahin Kendo'nun dört oğluyla birlikte Kendo dükkanında...

getirip Süryani Cemaati'nden ayakkabıcılık tamiratı yapan Halil İskender Şahin Kendo'ya satmışlar. Kendisi de ne olduklarını bilmediği için üç tanesini numune olarak Patrik Efrem'e göstermek ve gereken incelemeleri yapmak üzere Kudüs Metropoliti Mor Atanasiyos Yeşu Samuel'e teslim etmiştir. Metropolit Yeşu'nun bunların değerini keşfetmesiyle Patriğe götürmeden ve onun iznini almadan Amerika Birleşik Devletleri'ne kaçırmış ve kendisi de oraya yerleşmiştir. İki yıl süreyle Halil ile Metropolit arasında mektuplaşma devam etmiş, onları geri göndermemiştir ve en sonunda onları Yahudiler'e satmıştır. Ürdün hükümeti Metropolit hakkında gıyabi tutuklama emri vermiştir. Söz konusu olan kitapları, Yahudiler İsrail'e geri getirtir, günümüzde devlet müzesinde sergilenmektedir. Tevrat'ın 9 bölümü bulunmuştur. İsimleri şunlardır:

1 - Eşayo
2 - Tekvin
3 - Çıkış
3 - Levililer
4 - Süleyman Hikmeti

5 - Mezmurlar
6 - Eramyo
7 - Hnuğ
8 - Doniel
9 - Tubit vb.[2]

Yukarıda isimleri yazılan Tevrat'ın bölümleri günümüzde İsı Devlet müzesinde sergilenmektedir. Metropolit Atanasiy Yeşu Samuel 1995 yılında vefat eder. Naaşı Hollanda'daki S yani Manastırı'nın mezarlığında toprağa verilmiştir.

19.04.2006 Çarşamba Günü

Alışveriş: Saat 11'de Metropolit Severiyos Melke Murad Metropolit Kurilos Efram Kerim ile birlikte iki kavasın e ğinde resmi bir yürüyüşle 'Kutsal Toprakları Koruyan' Fr siskan rahiplerinin bayramına gittik. Fransiskan rahipleri, La patrikhanesinden müstakildirler. Büyük bir manastırları var Kılık kıyafetleri özeldir. Ordan çıkarken, Metropolit Efrem K rim ve Rahip Antuniyos Lahdo ile birlikte Rahip Abdulmes ziyaret ettik. Rahip Abdulmesih, 5 yıldan beri yatalak bir va yette hastahanede yatmakta, konuşmuyor, sadece şuuru rindedir. Bacağı kangren olduğu için bir yıl önce kesilmişti.

Grubumuz da alış veriş yapmak için Çarşamba gününü serb bir gün olarak programlamıştı. O günde gereken hediyel satın alarak bol bol alış verişte bulundular.

[2] Röportaj: Bu bilgileri, Halil'in oğlu Antun Halil Kendo'nun hediy mağazasında grubumuz alış veriş yaparken aldık. Kendo ailesi Masar Ömerli kökenli olup Abdo Şahin'in torunları olduklarını ifade ett 14.04.2006. Doniel, Tubit ve Azro kitapları Eski Aramice ile yazılıdır.

Ayak yıkama törenine katılanlar oturURken...

Ayak yıkama töreni Mesih'i simgeleyen Metropolit Severiyos Melke Murat, Petrus'u temsilen Hori Gabiyel Akyüz'ün ayaklarını yıkarken görülmektedir.

Ayak yıkama törenine davet edilen Filistin Başkonsolos yardımcısı Ali Rıza Güney, Mor Markos Manastırı'nın iç avlusu. Hori Gabriyel Akyüz'ün sağında...

Ayak yıkama törenine katılanlar

20.04.2006 Perşembe Günü

1 - Fasah Ayini: Metropolit Mor Severiyos Melke Murad tarafından yapıldı. Bütün misafirler Kıddas/Kutsal Kurbanı aldılar. Ayinden sonra ayak yıkama töreni, Beytlehem'deki Süryani Kilisesi'nde yapılmak üzere Metropolit ile bütün misafirler gittiler. Grubumuz daha önceden Beytlehem'i gördüğü için gitmek istemediler.

2 - Ayak Yıkama Töreni: Ayak yıkama töreni saat 04:30'da Mor Markus Manastır'ında gerçekleştirildi. İsa Mesih'i temsilen Metropolit Severiyos Melke Murad, elçiler gelen ziyaretçilerden seçildi. Petrus'u da temsilen bana görev verildi. Görkemli bir tören gerçekleştirildi. Hırıstiyan

Kilise temsilcileri, bazı elçiler ve önemli kişiler davet edil Türkiye Büyükelçisi İsrail'de bulunmadığından dolayı y dımcısı onu temsil etti. Aramızda güzel bir sohbet geçti. O ziyaret etmeye karar verdik. Pazartesi günü saat 17'de o makamında ziyaret ettik. Ziyaretimizle ilgili elçiliğin hat defterine bir yazı yazdık. İsrail Devlet Radyosu töreni canlı / naklen veriyordu. Törenden sonra Amerika'dan gelen Metropolit Efram Kerim'in grubuyla birlikte yemeğe gittim.

Çarşıdan resmi törenle geçerke

Kıyamet Kilisesi'nin avlusu

Çarşıdaki tören görüntüsü

Çarmıha geriliş Büyük Cuma'nın yürüyüş törenine başlarken, Süryani Kilisesi'nin içi

Çarşıdan geçerken başka bir tören görüntüsü

21-04-2006 Cuma Günü / Elem Cuması

1 - **Sabah Duası:** Sabah namazı saat 07:30'da başladı ve duanın bitiminden sonra da 10 kişiye kandil veya hastaların yağı yapıldı. Arkasından öğle namazı kılındı.

Kıyamet Kilisesi'ndeki tören

2 - **Diriliş Kilisesi:** Ve saat 16.00'da ruhaniler başta olmak üzere bütün cemaat üyeleriyle birlikte İsa Mesih'in haça geriliş törenini yapmak üzere Kıyamet Kilisesi'ne resmi bir yürüyüşle gittik. Çarmıha geriliş törenini, İsa Mesih haça gerildiği Golgoto'da bir saat süreyle yaptık. İncil'de söylediği gibi: "**Askerler İsa'yı alıp götürdüler. İsa çarmıhını kendisi taşıyıp Kafatası (İbranice'de Golgota) denilen yere çıktı. O'nu orada çarmıha gerdiler.**" Golgota'dan kutsandıktan sonra İsa Mesih'in cesedinin üzerinde yıkandığı taş üzerinde haç yıkama töreni düzenledik. Daha sonrası gelenek olarak Süryani Kilisesi'nde bulunan Rame'li Yusuf ve Nikodimos'un mezarına götürüp defin törenini temsilen gerçekleştirdik. Saat 20.00'ye doğru töreni tamamlayıp Mor Markus Manastırı'na resmi yürü-

Nurlu Cumartesi gününün büyük törenini kutlamak üzere Mor Markus Manastırı'ndan başlayıp Kıyamet Kilisesi'ne kadar resmi törenle yürüyerek gidilir. Aradaki mesafe 1 km. civarı. Mor Markus Manastırı'nın dış kapısının önü.

Beytlehem ve Kudüs Süryani Bandosu. Kıyamet Kilisesi'nden döndükten sonra Mor Markus Manastırı'nın avlusunda çalışmasına devam ettiği görülmektedir. Halk büyük bir heyecanla onları izlemektedirler.

yüşle geri döndük. nastırda da aynı t özet olarak gerçe tirdik. Yoğun ve m şem bir gündü, hep larla geçti. Çok ka lık bir ziyaretçi k vardı.

22.04.2006 Nurlu martesi

1 - Nurlu Cumar

Kutsanmak üzere düs'e giden ziyaret için en yoğun gün lu Cumartesi günü Bugüne Pazar gü den yani bayramdan ha fazla önem veri tedirler. Kilise çıkış diğer kardeş kilis oruçlarını açmakta lar. Bu uygulam yanlış olduğunu dü mekteyiz. Çünkü henüz Mesih dirilmedi. Ancak Pazarın e saatlerinde dirilmiştir. Mesih'in mezara inmesiyle ölüleri dınlattığını ve ölüler diyarını talan edip iyi ve salih kişi ruhunu Ferdus'a taşıdığını kabul etmekteyiz. Fakat en bü mutluluk, Mesih'in dirilişiyle gerçekleşmiştir.

Nurlu Cumartesi'nin Kutsal Ayini'ni icra etmek üzere sa leyin saat 10.00'da bütün cemaat bireyleri resmi bir yürüy

ıyamet Kilisesi'ne hareket ettiler. Ruhaniler se saat 11:00'de Kudüs e Beytlehem'den gelen üryani bandosu eşliinde yürüdüler. Tek elimeyle muhteşem bir ürüyüştü. O görkemli ürüyüşten büyülenmenek mümkün değildi.

Kıyamet Kilisesi'nin giriş kapısındaki sütunları, orta sütunun çatlak olduğu görülmektedir. Çatlama sebebini yandaki paragrafta okuyabilirsiniz.

ikodimos Kilisesinde utsal Ayini ben yaptım. ıyamet Kilisesi tıklım ıklım doluydu. Ayinden onra saat 14.00'e doğru ahip Ablahad Melke [3] racılğıyla Nur Müjdesi ir mum demetiyle İsa Mesih'in mezarından Rum Patriğinin elinden eslim alarak hızlı bir ekilde, kalabalığı ikiye yırarak Metropolite tesim etti. Çok heyecanlı bir davranıştı. Herkes elinde taşıdığı num demetlerini bereket amacıyla metropolitin elindeki demetten yakıp söndürdü. Bir söylentiye göre; bir dönem fakirler

[3] Nur Müjdesi'nin kimin tarafından getirileceğine dair daha akşam namazından sonra Mor Markus Manastırı'nın Kilisesi'nde kura atılarak belirlenmişti. Kuraya katılmak isteyenler daha önceden para karşılığında fiş kestiler. Fiş kesenlerin isimleri Kutsalların Kutsalı üzerine konuldu. Metropolitin steği üzerine bu isimlerin arasından bir isim çekme görevi bana verildi. Bütün cemaatın huzurunda çektiğim fişin üzerinde Rahip Ablahad Melke yazılıydı. Ondan dolayı Nur Müjdesi getirme görevi kendisine verildi.

kilisenin içine girip saçılmış Nuru görme imkanı tanınmadığı
dan, kilisenin dış kapısı önünde beklerken kapıdeki sütunlard
birisinden Nur fışkırmaya başladı. Halen de çatlak şekliyle g
rülmektedir. Daha sonrası İsa Mesih'in mezarı etrafında üç t
dolandıktan sonra iki metropolitle birlikte mezarın içine girdi
dualar okuduk ve mezarın bereketini aldıktan sonra tören so
ermiş oldu. Yine Süryani Bandosu eşliğinde Mor Markus M
nastırı'na geri döndük.

23.04.2006 Pazar Günü / Bayram Günü

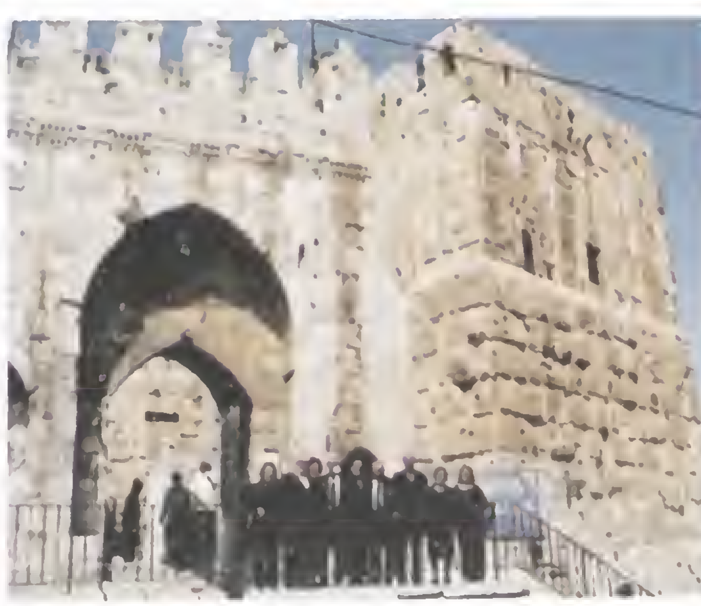
1 - Diriliş Bayramı: Cumartesiyi Pazara bağlayan gece yar
saat 24:00'te tüm ruhaniler başta olmak üzere ve cemaat bire
leriyle birlikte resmi bir yürüyüşle Kıyamet Kilisesi'ne gitti
Nurlu Cumartesi günündeki o büyük izdiham az da olsa can
lığını göstermekteydi. Ulaşır ulaşmaz Diriliş Bayramı duası
başladık. İki saat gudo programını tamamladıktan sonra, ay
Mor Severiyos Malke Murat tarafından icra edildi. Her iki me
ropolit bayram hakkında vaaz verdiler. Saat 00:05'te İsa M
sih'in mezarı etrafında üç tur dolanıp, bereket alıp kutsandıkt
sonra Diriliş Bayramı'nın törenini saat 00.7'ye doğru tamar
lamış olduk. Yorucu bir geceydi. Tam altı buçuk saat ayak
kaldık. Sabah olduğunda o kalabalıktan kimse yoktu. Sade
Süryani, Kıpti ve Ermeni cemaatlerden birer yorgun küç
gruplar kalmıştı.

Daha sonra yine aynı tempoyla Mor Markus Manastırı'na resı
bir yürüyüşle geri döndük. Orada da yarım saat kadar İsa M
sih'in diriliş törenini yaptıktan sonra saat 12:00'ye kadar istir
hata çekildik. Saat 14:30'da Mardin kafilesinin hazırladığı ba
ram özel yemeğini yedik. Daha sonraki vaktimiz de birbirim
zin bayramını kutlamakla geçti.

24. 04. 2006 Pazartesi Günü

1 - Diriliş Bayramı'nın İkinci Günü: Saat 00:08'de çan sesinin duyulmasıyla Mor Markus Manastırı'nın kilisesi dolup taştı. Kutsal Ayin Metropolit Severiyos Melke Murad tarafından icra edildi. Ben de kendisine yardım ettim. Arapça ile güzel bir vaaz verdi. Ayin saat 12:00'de bitti. Ayin bitiminde herkes kutsal kurbanı aldı. Sabri Hadodo'nun ölüleri istirahatına hazırlanan öğle yemeğini afiyetle yedikten sonra geri dönüş telaşına düştük. Son alışverişimizi bir kez daha bir iki saatliğine olsa da ihmal etmedik. Salı günü saat 11:00'de herkes valiziyle birlikte manastırın avlusunda hazır olsun duyurusunu verdik.

2 - Davut Kalesi: Öğle yemeğinden sonra alışverişe gitmeyen 9 kişiyle birlikte Davut Kalesi'ni ziyaret ettik. Davut Kalesi; Kudüs'ün Bab-ül Halil / İbrahim Halil Kapısı'nın girişindedir. Müze olarak kullanılmaktadır. Tarihi açıdan görülmeye değer yerlerden biridir. Kudüs'ün tarihçesini, yazılan bilgi tablolarından en iyi şekilde öğrenebiliriz. Girişi ücretlidir. Kalenin doruğundan Kudüs'ün en güzel görüntüsünü olduğu gibi görmek mümkündür.

Kral Davut'un Kalesi müze olarak kullanılmaktadır.

3 - Türkiye Başkonsolosu: Saat 17.00'de beş kişi ile birlik Türkiye Cumhuriyeti'nin Kudüs'teki Başkonsolos Yardımc Ali Rıza GÜNEY Beyi (Başkonsolos Türkiye'de bulunduğu dan dolayı Ali Bey vekalet etmekteydi) makamında ziyar ettik... Aramızda çok güzel konuşmalar ve samimi bir sohb geçti. Hatıra defterinde ziyaretimizle ilgili bir yazı yazdık. Z yaretimizin, sözde Ermeni katliamı gününe denk gelmesi onla daha da mutlu etti. Çünkü başkonsolosluk önünde o gün Erm niler tarafından gösteri düzenlendiğini sonradan öğrendik.

25.04.2006 Salı Günü

1 - Türkiye'ye Dönüş: Pazartesi akşamı havanın soğuk olm sından dolayı akşam yemeğinden sonra herkes odasına çekil Pazartesi'yi Salı'ya bağlayan gece yarısından sonra saat 00: sularında içinde yattığım Rahip Antuniyos'un odasının kap çalındı. Kapıyı Şimmas Petrus açtığında, Muksi Cebrail Day büyük bir telaşla ve heyecanla "Abune, kayınvalidem Muksi Bessi Çiftçi ağır hasta, kalkın çaresine bakalım" dedi. Tela kapıldık, moralimiz sıfırın altına indi. Aşağıya indiğimizde z nefes alabildiğini gördük, boğulmak üzereydi. Rahip Antu yos seyyar halinde olan ilk yardıma telefon etti. Yarım sa içerisinde tam müteşşekil bir heyetle iki ambulansla birlik geldiler. Biri dar sokaklar için Jeep şeklinde olup özel olar rampalı, merdivenli ve dar sokaklar için yapılmıştır. Diğeri hastaneden daha donanımlı normal bir ambulanstı. İlk amb lansla ulaşır ulaşmaz gereken müdahaleyi yaptıktan sonra h men ikinci ambulansa ulaştırmak üzere hareket ettiler. Gerçe ten yaptıkları müdahale tek sözle takdire şayandır. Birinci a bulanstan ikinci ambulansa devrettikten sonra onunla birlik hastahaneye sadece ben gidebildim. Hastaneye ulaşır ulaşm tam müdahale ettiler. Kısa bir süre zarfında kendine gelince doktor hayati tehlikesi olmadığını söyleyince bizler de rahat b nefes alabildik.

Sabaha karşı kızı, damadı, Muksi İliye ve Can Uğurgel hastaneye geldiler. Durumu iyi olmasına rağmen doktorlar çıkmasına izin vermediler. Biletlerimiz 25.04.2006 Salı günü saat 18.00'de okeylendikleri için onları geciktirme imkanımız yoktu. Onunla birlikte beş kişi biletlerini ertelediler ve birbirimizden ayrıldık.

2 - Havaalanı: Bizler de daha önceden programlandığı gibi Manastıra gelip eşyalarımızı küçük bir traktöre yükleyip, bizleri yolda bekleyen otobüse geldik ve Tel Aviv Havaalanı'na doğru yolumuza devam ettik. Saat 00.18'de Tel Aviv Havaalanı'ndan İstanbul'a hareket ettik ve turumuz da sona ermiş oldu. Bizleri İstanbul Atatürk Havaalanı'nda bekleyen akrabalarımız büyük bir coşkuyla karşıladılar.

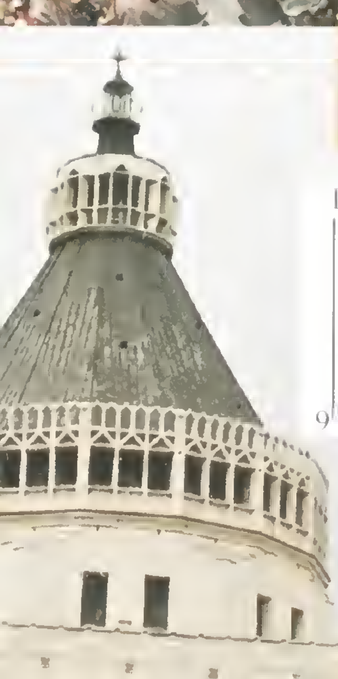

Hıristiyan âlemi tarafından bir gelenek haline getirilen Kudüs ziyareti, kutsal bir görev olarak kabul görmüştür. Aziz atalarımız bu kutsal görevi büyük bir inançla, uzun bir yolculuğun zorluğuna katlanarak, yerine getirmeye gayret göstermekteydiler. Bu güzel geleneğin günümüzde de aksatılmadan devam etmesi sevindiricidir.

Uzun bir süreden beri Mardin Hıristiyan Cemaati'nin bu kutsal görevi yerine getirmekten uzak kaldığı görülmüştür. Saygıdeğer Metropolitimiz Mor Filüksinos Saliba Özmen'in teşvikiyle 19 kişilik bir grupla bu kutsal vecibeyi büyük bir inanç ve gayretle gerçekleştirdik. Bu ziyaretin anılarının bir hatıra olarak çocuklarımıza kalması, başkalarına iyi örnek teşkil etmesi ve ışık tutması amacıyla, grubumuzun bireylerinin de isteği doğrultusunda kaleme almış bulunmaktayız.

ISBN 975-8233-14-9
9789758233144

